

OBSAH

Podstata literatury

K ČEMU JE LITERATURA?	5
-----------------------	---

Slovesná kultura před vynalezením písma

NEJSTARŠÍ SLOVESNÉ PROJEVY	6
Zaříkadla, zaklínadla, mýtus, lidová rčení, přísloví, pořekadla, pranostiky, rozpočítadla a říkadla, hádky, slovní hříčky a jazykolamy, dětské hry	6
ÚSTNÍ LIDOVÁ SLOVESNOST	8
Píseň, ukolébavka, kramářská (jarmareční) píseň, lidová balada, pohádka, pověst, bylina, bajka, anekdota	8

Starověká literatura

ORIENTÁLNÍ LITERATURA	16
Mezopotámie	16
✓ Epos o Gilgamešovi	16
Egypt	17
Potěšující písně tvé milé, když se vrací z lučiny	17
Achnatonův Hymnus na slunce	18
Egyptská naučení	18
Hebrejská literatura	19
✓ Bible – Starý zákon:	19
✓ Kniha Mojžíšova první (Genesis)	19
✓ Uvedení potopy hrozná na všechny svět	20
✓ Kniha přísloví	21
✓ Píseň Šalamounova (Píseň písní)	22
✓ Indie	22
✓ Vědy – Noc	22
✓ Mahábhárata	23
✓ Čína	23
✓ Kniha písní	23
✓ Lao-c': Kanonická kniha o Cestě Tao a její Síle	24

ANTICKÁ LITERATURA	24
Starověké Řecko	24
✓ Homér: Ílias	24
✓ Homér: Odysseia	25
✓ Sapfó: Modlitba k Afrodité	28
✓ Anakreón: Písně	28
✓ Ezop: Závistivý pes	29
Aischylos: Oresteia	29
Sofoklés: Antigona	30
Eurípídés: Médeia	31
Starověký Řím	32
Titus Maccius Plautus: Komédie o hrnci	32
Marcus Tullius Cicero: Rozmluvy	33
Gaius Valerius Catullus: Básně: Lesbii, Bezpečná známka, Pozdrav domovu	34
Publius Vergilius Maro: Aeneis	34
Publius Vergilius Maro: Zpěvy rolnické (Georgica)	35
Publius Ovidius Naso: Umění milovat	35

Publius Ovidius Naso: Proměny (Metamorphoses): Filémón a Baukis	36
Marcus Valerius Martialis: Epigramy	37

Středověká literatura

ORIENTÁLNÍ LITERATURA	38
Indie	38
✓ Kálidása: Oblak poslem lásky	38
Kálidása: Šakuntala (Ztracený prsten)	38
Persie	39
Iljás bin Júsuf Nízámí: Sedm obrazů	39
Sa'dí: Růžová zahrada	40
Arábie	41
Tisíc a jedna noc	41
Čína	42
✓ Li Po: Věčná písmena	42
✓ Tu Fu: Vítěz se psem a černou korouhví	42
✓ Tu Fu: Čtyřverší na Li Po	42

EVROPSKÁ LITERATURA	42
Náboženská literatura	42
✓ Křesťanská bible – Nový zákon:	42
✓ Evangelium sv. Lukáše	43
✓ Evangelium sv. Matouše	43
✓ Evangelium sv. Marka	44
✓ Zjevení sv. Jana	44
Světská literatura	45
Píseň o Rolandovi	45
Raimbautz de Vaqueiras: Paní, srdce ve mně sténá	46

POČÁTKY NAŠEHO PÍSEMNICTVÍ	46
Doba staroslověnská	46
Proglas	46
Život Konstantinův	47
Život Metodějův	48
Hospodine, pomiluj ny	48
První staroslověnská legenda o sv. Václavu	48
Období latinské literatury a pronikání češtiny	49
Kosmas: Kronika česká (Chronica Boemorum)	49
Svatý Václave, vévodo České země	51
Vznik česky psané literatury	51
Alexandreis	51
Dalimilova kronika	52
Literatura doby Karlovy	54
Karel IV.: Vlastní životopis (Vita Caroli)	54
Legenda o sv. Prokopu	54
Mastičkář	55
Dřevo se listem odívá	56
Píseň veselé chudiny	56
Podkoní a žák	57
Satiry Hradeckého rukopisu	58
Exempla	59
Literatura předhusitská a husitská	59
Matěj z Janova: Pravidla Starého a Nového zákona	59
Tomáš Štítný ze Štítného: Knížky šestery o obecných věcech křesťanských	60

Jan Hus: Výklad Viery, Desatera a Páteře	61
Jan Hus: Knížky o svatokupectví	61
Jan Hus: Betlémská kázání	62
Jan Hus: O čistotě českého jazyka	62
Petr z Mladoňovic: Pašije Mistra Jana Husi	63
Žižkův vojenský řád	63
Jistebnický kancionál	64
Vavřinec z Březové, Píseň o vítězství u Domažlic	65
Budyšínský rukopis	65
Petr Chelčický, O trojiem lidu	66
Petr Chelčický, Sieť viery pravé	66
Václav Šašek z Bífkova, Deník	67

Renesance a humanismus

Itálie	68
Dante Alighieri: Božská komedie	68
Michelangelo Buonarroti: Sestoupil z nebe	69
Giovanni Boccaccio: Dekameron	69
Francesco Petrarca: Sonety Lauře	71
Francie	72
François Villon: Balada	72
François Villon: Závěť (Velký testament)	73
François Rabelais: Gargantua a Pantagruel	74
Pierre de Ronsard: Lásky	75
Michel de Montaigne: Eseje	76
Španělsko	76
Lope de Vega: Fuente Ovejuna (Ovčí pramen)	76
Miguel de Cervantes y Saavedra: Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha	77
Anglie	78
Geoffrey Chaucer: Canterburské povídky	78
William Shakespeare: Romeo a Julie	79
William Shakespeare: Hamlet	81
Markéta Procházková: Romeo a Julie	81
Jan Werich: Dopis Shakespeareovi	82
William Shakespeare: Sonety	82
Humanismus v Čechách	82
Viktorin Kornel ze Všehrd: Jan Zlatoušlý, Kniha o napravení padlého – Předmluva k překladu	82
Václav Vratislav z Mitrovic: Příhody	83
Jan Blahoslav: Filipika proti misomusům	84
Bible kralická	84
Historie o bratru Janu Palečkovi	85

Baroko

Itálie	85
Torquato Tasso: Osvobozený Jeruzalém	85
Španělsko	86
Calderón de la Barca: Život je sen	86
Anglie	87
John Milton: Ztracený ráj	87
Německo	88
Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen: Dobrodružný Simplicius Simplicissimus	88
Andreas Gryphius: Výhost světa	88
Česká pobělohorská literatura	89
Pavel Stránský: O státě českém (Respublica Bojema)	89
Jan Amos Komenský: Labyrint světa a ráj srdce	89

Jan Amos Komenský: Velká didaktika (Didactica magna)	91
Jan Amos Komenský: Kšaft umírající matky, Jednoty bratrské	91
Jan Amos Komenský: Svět v obrazech (Orbis sensualium pictus)	92
Fridrich (Bedřich) Bridel: Co Bůh? Člověk?	92
Adam Michna z Otradovic: Chtíc, aby spal	93
Bohuslav Balbín: Rozprava na obranu jazyka slovanského, zvláště pak českého	93
František Jan Vavák: Z veršů o robotě	94
Nová píseň o udatnosti Laudonově k dobytí Bělehradu	94
Václav František Kocmánek: Interludium kratochvilné o selském hñupu chtějícím žákem býti	94
Václav František Kocmánek: Lamentatio rusticana	95

Klasicismus, osvícenství, preromantismus

Francie	96
Pierre Corneille: Cid	96
Molière: Tartuffe neboli Podvodník	97
Molière: Lakomec	98
Jean de La Fontaine: O přednosti vědění	99
Denis Diderot: Jeptiška	99
Jean Jacques Rousseau: Emil čili O výchově	100
Anglie	101
Jonathan Swift: Gulliverovy cesty	101
Německo	101
Johann Gottfried Herder: Myšlenky k filozofii dějin lidstva	101
Johann Wolfgang Goethe: Růžička, Král duchů	102
Johann Wolfgang Goethe: Faust	103
Friedrich Schiller: Loupežníci	104

Naše národní obrození

Obranná fáze	105
Josef Dobrovský: Předběžná odpověď na útoky pana V. S. v archivu v č. 64 z 28. května 1824 (O Libušíně soudu)	105
Josef Dobrovský: O původu jména Čech, Čechové	105
Václav Matěj Kramerius: Večerní shromáždění dobrovické obce	105
Antonín Jaroslav Puchmajer: Sebrání básní a zpěvů (Óda na Jana Žižku z Trocnova, Na jazyk český)	106
Antonín Jaroslav Puchmajer: Hlas volajícího na poušti	107
Ofenzivní fáze	107
Josef Jungmann: O jazyku českém – rozmlouvání první	107
Josef Jungmann: Slovesnost	108
Josef Jungmann: Historie literatury české	109
František Palacký: Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě	109
Pavel Josef Šafařík: Slovanské starožitnosti	111
Jan Kollár: Slávy dcera	111
František Ladislav Čelakovský: Ohlas písní ruských	113
František Ladislav Čelakovský: Ohlas písní českých	114
Rukopisné padělky	117
Rukopis královédvorský	117
Rukopis zelenohorský	118